

Redovisning av hur myndigheternas arbete fortgår och det svenska deltagandet i programmet för ett digitalt Europa 2024

samt förslag till prioriteringar för det svenska deltagandet 2026

Rapport i regeringsuppdraget att ansvara för en nationell samordningsfunktion
och medfinansiering för programmet för ett digitalt Europa

1 mars 2025

2022-0426

Sammanfattning

Detta är den tredje årsredovisningen för regeringsuppdraget som genomförs av Myndigheten för digital förvaltning (Digg) i samverkan med E-hälsomyndigheten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Post- och telestyrelsen (PTS), Tillväxtverket, Vetenskapsrådet och Vinnova. Rapporten beskriver myndigheternas arbete för att:

- Utforma arbetsprogram i DIGITAL utifrån svenska behov.
- Främja svenskt deltagande i DIGITAL-projekt.
- Säkerställa ett långsiktigt nyttjande av den digitala kapaciteten som etableras genom dessa projekt.

Utformning av arbetsprogram: Myndigheterna har bidragit med svenska synpunkter på EU-kommissionens förslag till arbetsprogram för DIGITAL. Trots utmaningar som korta tidsfrister har svenska synpunkter haft viss påverkan på utlysningstexter. Samarbete har skett med nordiska och andra likasinnade länder för att förstärka påverkansarbetet. Dock saknas nationella referensgrupper som kan bidra till långsiktig strategisk påverkan, vilket skulle kräva ökade resurser för Digg.

Svenskt deltagande: Sverige har en lägre deltagandenivå i DIGITAL jämfört med liknande länder, vilket till stor del beror på bristen på nationell medfinansiering. Myndigheterna har dock genomfört informationsinsatser, matchmaking-event och rådgivning för att stödja svenska aktörer i att ansöka om projektmedel.

Nationell medfinansiering: För att delta i EU-finansierade DIGITAL-projekt krävs ofta en medfinansiering på 50 procent från nationella källor. Under 2024 hade Vinnova 40 miljoner kronor och Digg 10 miljoner kronor för nationell medfinansiering, vilket endast räckte till att påbörja finansiering av ett nytt projekt. Det nuvarande ettåriga finansieringssystemet har skapat osäkerhet för svenska aktörer, vilket riskerar att försämra Sveriges anseende som en pålitlig projektpart.

Framåtblick och rekommendationer: För att Sverige ska öka sitt deltagande i DIGITAL behövs:

- En långsiktig och tillräcklig nationell medfinansiering.
- En förlängning av Vinnovas bemyndiganderam så att medel kan avsättas för projekt som löper efter 2027.
- Ökad finansiering till myndigheterna för att stärka informationsinsatser och matchmaking.
- Stärkta insatser att involvera fler svenska företag i DIGITAL.

Om dessa åtgärder genomförs kan Sverige ta hem en större andel av EU-finansieringen och aktivt bidra till digitaliseringspolitiken i Europa.

Innehållsförteckning

1	Introduktion.....	4
2	Utformning av arbetsprogram.....	5
3	Utveckling av svenskt deltagande.....	6
3.1	Nationell medfinansiering.....	8
4	Nyttjande av projektresultat.....	9
5	Framåtblick och rekommendationer.....	10
5.1	Förslag om ändrad bemyndiganderam och budget för den nationella medfinansieringen	10

Bilaga 1: DIGITAL – Årsbok 2024: Svenskt deltagande i programmet för ett digitalt Europa

Bilaga 2: Förslag till prioriteringar för det svenska deltagandet i programmet för ett digitalt Europa 2026

1 Introduktion

Denna rapport är den tredje årsredovisningen av regeringsuppdraget att ansvara för en nationell samordningsfunktion och medfinansiering för programmet för ett digitalt Europa (DIGITAL) (I2022/00403). Regeringsuppdraget genomförs av Myndigheten för digital förvaltning (Digg) i samverkan med E-hälsomyndigheten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Post- och telestyrelsen (PTS), Tillväxtverket, Vetenskapsrådet och Vinnova. (Härefter hänvisas till de sju myndigheterna i regeringsuppdraget som ”myndigheterna”.) Digg ska slutrapportera uppdraget till Regeringskansliet senast den 31 mars 2028.

Årsredovisningen för 2024 är en kort beskrivning av de främjandeinsatser som myndigheterna gjort för att uppnå tre sinsemellan komplementära syften för deras samverkan:

1. Arbetsprogram i DIGITAL som utformats genom att i hög utsträckning beakta svenska färdigheter och behov
2. Ett högt svenskt deltagande i de olika projekten inom DIGITAL
3. Ett långsiktigt nyttjande av den digitala kapacitet som etablerats genom DIGITAL-finansierade projekt och som stimulerar utveckling och digitalisering av privat och offentlig sektor

Statistik om det svenska deltagandet redovisas i en separat bilaga, DIGITAL Årsbok 2024. Dessutom bifogas även ett förslag till prioriteringar för det svenska deltagandet i programmet 2026.

2 Utformning av arbetsprogram

Under året har myndigheterna stöttat Regeringskansliet i arbetet med att ta fram svenska positioner och synpunkter på EU-kommissionens förslag till nya arbetsprogram för DIGITAL.

Beslut om vilka utlysningar som ska finansieras genom DIGITAL specificeras i fyra arbetsprogram: Huvudarbetsprogrammet, samt arbetsprogrammen för cybersäkerhet, det europeiska samarbetet för högpresterande datorsystem (EuroHPC), och det europeiska samarbetet för halvledare (Chips). Huvudarbetsprogrammet beslutas i DIGITALs programkommitté där alla medlemsländer finns representerade. Sverige representeras i programkommittén av Regeringskansliet med stöd från Digg och MSB. EuroHPC-arbetsprogrammet beslutas i styrelsen för EuroHPC Joint Undertaking där Vetenskapsrådet representerar Sverige, Chips-arbetsprogrammet av styrelsen för Chips Joint Undertaking där Vinnova representerar Sverige, och cybersäkerhetsarbetsprogrammet av styrelsen för det Europeiska kompetenscentrumet för cybersäkerhet (ECCC) där Regeringskansliet och MSB representerar Sverige.

I denna rapport redovisas enbart för Sveriges arbete med huvudarbetsprogrammet i DIGITALs programkommitté. Detta då Sveriges arbete med de tre övriga arbetsprogrammen inte styrs genom det aktuella regeringsuppdraget. Under 2024 har det varit aktuellt med ställningstaganden kring nytt huvudarbetsprogram 2025–2027, och beslut om arbetsprogrammet väntas i början av 2025.

Arbetsätten som etablerades under 2022 och 2023 har fortsatt kunna nyttjas under 2024. Myndigheterna i regeringsuppdraget har tagit fram egna synpunkter och samlat in synpunkter från svenska intressenter på utkast till arbetsprogram. Synpunkterna har sammanställts av Digg och resulterat i förslag till Regeringskansliet till lämplig svensk position inför programkommittémöten. Synpunkterna har också diskuterats med övriga nordiska länder och andra likasinnade länder inför programkommittémöten.

Arbetet har skett inom de ramar som givits av EU-kommissionen, som äger processen för godkännande av arbetsprogrammen, och på så sätt varit mestadels reaktivt. På grund av de fortsatta korta tidsfristerna i den europeiska beslutsprocessen har det inte varit möjligt att utforma svenska positioner proaktivt och långsiktigt. Till framgångarna hör att Sverige tillsammans med Danmark, Belgien och Österrike har lagt fram ett *non-paper* om tillåtna statsstödsnivåer i DIGITAL, och vars innehåll fått gehör hos EU-kommissionen.

Sveriges representanter hör till de mer aktiva i programkommittémötena och svenska synpunkter bedöms ha påverkat utlysningstexter, men det är betydligt mer komplicerat och otydligt hur och i vilka forum som det finns möjlighet att påverka programmets tematiska inriktningar. DIGITAL saknar nationella referensgrupper med representanter för relevanta aktörstyper på det sätt som finns för klustren i Horisont Europa. Dessa referensgruppers syfte är dels att sprida information från programkommittémöten, dels att inhämta aktörssynpunkter att framföra vid dessa möten, särskilt avseende utkast till kommande arbetsprogram. Både arbete med referensgrupper och påverkansarbete i andra forum än programkommittén skulle kräva ökade resurser till regeringsuppdraget för att kunna höja ambitionsnivån.

3 Utveckling av svenskt deltagande

Ambitionsnivån under 2024 för främjandeinsatser för svenskt deltagande i programmet har stärkts något i jämförelse med 2023, men är fortfarande på en lägre ambitionsnivå än 2022. Orsaken till detta är att Digg och Vinnova fick minskad finansiering för genomförande av regeringsuppdraget, från tre miljoner kronor 2022 till noll kronor 2023. 2024 gavs Digg och Vinnova 500 000 kronor var i finansiering för att myndigheterna inom ramen för befintligt uppdrag även skulle samordna det nationella informations- och rådgivningsarbetet om Europeiska digitala infrastrukturkonsortier (Edic) och bistå Regeringskansliet i ansökningar om att inrätta Edic-konsortier.

Under 2024 har även ett samarbete mellan DIGITALs nationella kontaktpunkter i olika länder kommit igång, vilket möjliggjort fler insatser för matchmaking. Syftet med dessa är att underlätta för svenska aktörer att delta i lämpliga konsortier för projektansökningar.

Myndigheterna har genomfört både löpande och enskilda insatser för att informera om DIGITAL och mobilisera svenska aktörer. Syftet har varit att nå ett högt svenskt deltagande i de olika projekt som finansieras genom DIGITAL. Ett urval av genomförda insatser följer:

- Särskilda informationsmöten om aktuella DIGITAL-utlysningar
- Organiserat matchmaking events tillsammans med andra nationella kontaktpunkter och informerat om möjligheten att delta
- Presentationer av DIGITAL-utlysningar på olika konferenser, workshoppar, rundabordsmöten och i olika nätverk
- Informationsspridning genom webbplatser och sociala kanaler
- Direktkommunikation med potentiella sökande angående nya utlysningar som kunde vara av intresse
- Hjälp med att hitta möjliga projektpartners från andra medlemsstater genom europeiska nätverk
- Löpande rådgivning angående deltagande i utlysningar genom att svara på sökandes frågor, inklusive strategiska råd
- Framtagande av kunskapsunderlag angående europeiska digitala infrastrukturkonsortier (Edic)¹
- Workshoppar i syfte att mobilisera ökat svenskt deltagande i EU:s dataområden

Myndigheterna bedömer att dessa insatser haft positiv inverkan genom att höja medvetenheten om utlysningarna bland potentiella svenska sökande i programmet, samt genom att bidra till bättre ansökningar genom rådgivning och erfarenhetsutbyte. Det bör dock påpekas att många svenska aktörer hittar till utlysningarna genom att de blir tillfrågade att delta genom existerande europeiska nätverk, samarbeten eller projekt. Stärkt svenskt deltagande i europeiska nätverk, i EU-

¹ Kunskapsunderlaget om Edic finns tillgängligt på Diggs webbplats:
[Europeiska digitala infrastrukturkonsortier \(Edic\) | Digg](#)

kommissionens samarbetsforum och i Horisont Europa-projekt skulle också på sikt innebära stärkt deltagande i DIGITAL.

Där det finns särskilda ansvar för myndigheter och tillhörande finansiering för främjande i olika delar av DIGITAL blir insatserna mer omfattande än i andra delar. Det här innebär att omfattningen på det stöd som ges i ansökningsprocesser i DIGITAL varierar beroende på vilken utlysning det handlar om. Cybersäkerhetsrådets rådgivning stärks märkbart genom NCC-SE, och vid kopplingar till CEF-finansiering i DIGITAL-utlysningar kan PTS ge vägledning. För EuroHPC och Chips har Vetenskapsrådet respektive Vinnova tydliga ansvar.

Tillväxtverkets regeringsuppdrag att koordinera Europeiska digitala innovationshubbar i Sverige (EDIH) har enligt regeringens beslut avslutats i förtid. Konsekvensen är att främjandeinsatserna för EDIH:erna har försvagats märkbart under 2024 jämfört med tidigare år. Tillväxtverkets uppdrag spelade fram till uppdragets avslutande en central roll för att lösa EDIH:ernas gemensamma utmaningar och för att upprätthålla dialog och lärande med EDIH:er i andra länder och med EU-kommissionen.

Utfallet av det svenska deltagandet 2024 redogörs för i en separat bilaga, DIGITAL årsbok 2024 – Svenskt deltagande i programmet för ett digitalt Europa (bilaga 1). I årsboken finns vissa indikationer på att Sverige inte uppnår målet om ett högt deltagande i DIGITAL: Sveriges underprestation relativt jämförbara länder är särskilt påtaglig i antalet projekt som Sverige koordinerar. Österrike har beviljats hittills mer bidrag än Sverige, trots att detta landet har en mindre befolkning och är en mindre ekonomi. Dessutom har Sveriges placering i jämförelsen av summan av beviljade bidrag per land sjunkit med en position varje år sedan 2022.

Främjandeinsatser för att stärka det svenska deltagandet är ett område där myndigheterna bedömer att det finns fortsatt potential för mer aktivitet ifall regeringsuppdragets finansiering kan stärkas. Inte minst finns det ett tydligt behov av utökade främjandeinsatser mot näringsliv samt riktade insatser mot vissa sektorer för att uppnå ett ökat intresse och antal ansökningar. Företag står för enbart 13 procent av de till Sverige beviljade medlen, motsvarande siffra för alla länder sammanlagt är 29 procent.

Det allra största hindret för ett starkare svenskt deltagande är dock avsaknaden av tillräcklig och långsiktig nationell medfinansiering. Ett ökat deltagande av storföretag kunde vara ett sätt att göra det svenska deltagandet mindre avhängigt av statlig nationell medfinansiering, då de stora företagen kan väntas stå för sin egen medfinansiering. Med detta sagt visar dock halvtidsutvärderingen av det svenska deltagandet i DIGITAL² att det finns incitamentshinder i programmet som påverkar företagets benägenhet att delta.

² [Halvtidsutvärdering av det svenska deltagandet i Programmet för ett digitalt Europa | Digg](#)

3.1 Nationell medfinansiering

Myndigheterna i regeringsuppdraget bedömer att avsaknad av tillräcklig och långsiktig nationell medfinansiering är det största hindret för stärkt svenskt deltagande i DIGITAL. I så gott som alla projekt som EU finansierar genom DIGITAL krävs en medfinansiering på 50 procent från andra källor. Underskottet av medfinansiering redogörs för i den bifogade rapporten *Förslag på prioriteringar för det svenska deltagandet i Programmet för ett digitalt Europa 2026* (bilaga 2).

Under året har Vinnova haft 40 miljoner kronor till förfogande för nationell medfinansiering av svenskt deltagande. Digg har haft möjlighet att bidra med som mest 10 miljoner kronor i nationell medfinansiering enbart till statliga myndigheter i två särskilt utpekade projekt. Utfallet av den nationella medfinansieringen redogörs i bilaga 1 Årsbok – DIGITAL 2024.

En konkret följd av att den tillgängliga nationella medfinansieringen varit otillräcklig under 2024 är att det funnits finansiellt utrymme att påbörja medfinansiering av enbart ett nytt projekt. Alla de andra projekten som tagit del av den nationella medfinansieringen 2024 är projekt vars medfinansiering förlängts från 2023.

På grund av den ettåriga nationella medfinansieringen under 2024 har inte ett långsiktigt erbjudande om medfinansiering kunnat kommuniceras till potentiella svenska sökande i DIGITAL. Det betyder att det inte varit möjligt för myndigheterna i samordningsfunktionen att få en reell bild av vilken den faktiska efterfrågan på nationell medfinansiering är.

Statens villkor för den nationella medfinansieringen kommer att förbättras under 2025 givet att ett beställningsbemyndigande införts för Vinnova. Detta möjliggör att binda upp medfinansieringsmedel i projekt över flera år, istället för ett år i taget vilket varit fallet till och med 2024. Dock kvarstår problem som fortsatt hindrar ett fullgott långsiktigt erbjudande om nationell medfinansiering. Regeringen bör ge Vinnova i uppdrag att hantera medlen långsiktigt. I dagsläget utdelas uppdraget enbart ett år åt gången genom statens budget. Dessutom bör regeringen ge Vinnova möjlighet att binda upp medel för nationell medfinansiering även efter 2027, då DIGITAL-programmet avslutas. Detta eftersom till exempel ett projekt som startar 2025 kan potentiellt avslutas först 2030, alltså efter DIGITAL-programperiodens slut 2027. Projekt som startar 2027 med en projekttid på tre år avslutas 2030, projekt med fem års projekttid 2032.

Utan de rätta förutsättningarna kommer Vinnova behöva erbjuda nationell medfinansiering enbart till och med 2027, även till projekt som pågår efter 2027. Detta riskerar att placera svenska projektparter i en mycket osäker finansiell situation där det enda valet kan vara att behöva avsluta deltagandet i förtid. En sådan utveckling skulle starkt skada Sveriges anseende som en pålitlig projektpart.

4 Nyttjande av projektresultat

Ett långsiktigt nyttjande av den digitala kapacitet som etableras genom DIGITAL-finansierade satsningar är ett av tre syften som myndigheterna utgår ifrån i regeringsuppdraget³. Med nuvarande finansiella resurser i uppdraget har det inte varit prioriterat för myndigheterna att arbeta vidare med denna del.

Digg har under året beställt en halvtidsutvärdering av det svenska deltagandet i DIGITAL. Denna har redovisats till Regeringskansliet i december 2024. Halvtidsutvärderingen finns tillgänglig på Diggs webbplats.⁴

³ I det aktuella regeringsuppdraget nämns dock inte detta syfte explicit för myndigheternas samverkansfunktion, utan enbart en hänvisning till att myndigheterna ska utgå från den form för samverkan som etablerats inom uppdraget att ansvara för samordningen av programmet för ett digitalt Europa (I2021/01008).

⁴ [Halvtidsutvärdering av det svenska deltagandet i Programmet för ett digitalt Europa | Digg](#)

5 Framåtblick och rekommendationer

Med större tillgång till och bättre förutsättningar för nationell medfinansiering skulle Sverige kunna ta hem en större andel av EU-finansieringen genom DIGITAL. Genom att vara mer delaktig i DIGITAL skulle Sverige också vara mer delaktig i den aktiva utvecklingen av digitaliseringspolitiken som pågår i EU. Den viktigaste åtgärden som Sverige kan göra för ett stärkt svenskt deltagande är att regeringen avsätter tillräcklig och långsiktig nationell medfinansiering för DIGITAL. En uppskattning av behoven av medfinansiering finns i bilaga (2) *Förslag på prioriteringar för det svenska deltagandet i Programmet för ett digitalt Europa 2026*. Där läggs också fram förslag på vilka projekt som ska prioriteras i den mån det finns tillgängliga medel. Om den nationella medfinansieringen fortsatt är 40 miljoner kronor per år under 2026 och 2027, kommer enbart 25 miljoner kronor per år att finnas tillgängligt för att medfinansiera nya projektdeltaganden. Detta då 15 miljoner kronor per år binds upp i redan påbörjade projekt.

Ett särskilt stort orosmoln för Sverige är avsaknaden av en medfinansieringslösning för EDIH:er då de ska göra sin (förnyade) ansökan till DIGITAL under 2025. Denna problematik beskrivs vidare i bilaga 2.

Regeringen bör långsiktigt finansiera regeringsuppdragets genomförande under hela den tid uppdraget pågår, på minst samma nivå som gjordes för Digg och Vinnova år 2022. Avsaknaden av finansiering påverkar omfattningen och ambitionsnivån i främjandeinsatser direkt. Inte minst finns det ett tydligt behov av utökade främjandeinsatser mot näringsliv samt riktade insatser mot vissa sektorer för att uppnå ett ökat intresse och antal ansökningar. Dessutom skulle ökad finansiering av regeringsuppdraget också kunna innebära att myndigheterna kan börja jobba med främjandet av långsiktigt nyttjande av den digitala kapacitet som etablerats genom DIGITAL-finansierade projekt och som stimulerar utveckling och digitalisering av privat och offentlig sektor. Detta är viktigt för att Sverige ska kunna hämta hem maximal effekt av DIGITAL-programmets satsningar.

5.1 Förslag om ändrad bemyndiganderam och budget för den nationella medfinansieringen

Regeringen bör ge Vinnova i fortsatt uppdrag att hantera medfinansieringen fram till och med 2032 (då de sista projekten med DIGITAL-finansiering förväntas avslutas). Vinnovas bemyndiganderam och budget för anslag 2:4 behöver ändras så att åren 2028 och vidare kan belastas vid beslut av medfinansiering. I sin nuvarande konstruktion kan beslut endast tas för medfinansiering av svenska organisationer i inledningen av beviljade EU-projekt. Om inte uppdraget uppdateras inklusive förlängd budget så kan inte medfinansieringsbeslut tas för löptider hos projekten som sträcker sig till 2028 och vidare.